

REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO W NAUCZANIU BEZPODRĘCZNIKOWYM

Krystyna Dąbek

PSP nr 15 w Opolu, MODN w Opolu

Praca z dziećmi w klasach młodszych obciąża nauczyciela dużą odpowiedzialnością za stworzenie odpowiednich warunków pedagogicznych dających dzieciom szansę na powodzenie oraz dokonanie się w nim zmiany poznawczej, która jest fundamentem jego rozwoju.

Czy nauczanie bez podręcznika jest możliwe?

Czy warto podejmować trud organizowania i planowania
procesu dydaktycznego bez kart pracy?

Po co?

Jest możliwe!

WARTO!

DLA DZIECKA!

Praca z dziećmi w klasach młodszych obciąża nauczyciela dużą odpowiedzialnością za stworzenie odpowiednich warunków pedagogicznych dających dzieciom szansę na powodzenie rozwojowe oraz dokonanie się zmiany poznawczej, która jest fundamentem rozwoju.

Kompetencje poznawcze dziecko rozwija poprzez aktywność własną i współtowarzyszący przekaz społeczny.

Pierwszeństwo jednak aktywności własnej nad przekazem społecznym daje dziecku możliwość przeżycia, zrozumienia i interioryzacji wiedzy.

/za:D. Klus-Stańska/

Obserwując uczenie się dzieci z wykorzystaniem kart pracy/ćwiczeń towarzyszących podręcznikom, zauważyć można monotonię proponowanych zadań, schematyzm, ujednolicenie stopnia trudności, brak indywidualizacji, transmisyjny przekaz.

Przy takiej unifikacji wiedzy trudno zorganizować warunki pedagogiczne sprzyjające rozwojowi ucznia oraz umożliwiające budowanie ciekawych sytuacji dydaktycznych.

Co można zrobić?

Wprowadzić różnego typu ćwiczenia i zadania bazujące na aktualnych doświadczeniach dzieci, uwzględniające indywidualne różnice między uczniami, wykorzystujące wielokierunkową aktywność dziecka, korzystać z dorobku heurezy jako oddziaływań nakierowanych na ucznia w tworzeniu ciekawych zadań, sytuacji problemowych oraz pokonywaniu trudności wynikających niewiedzy lub braku doświadczenia, oprzeć proces dydaktyczny na założeniach koncepcji L. Wygotskiego.

Wystarczy wprowadzić *novum*, w zakresie:

- rezygnacji z kart pracy/ćwiczeń przy wykorzystaniu zbioru tekstów źródłowych /wybranych samodzielnie przez nauczyciela/
- opracowania zadań i ćwiczeń otwartych, półotwartych, rozwijających wspomagających ucznia w pokonaniu trudności oraz wspierających zdobywanie wiedzy i umiejętności
- stwarzania sytuacji sprzyjających powstaniu zmiany poznawczej poprzez wykorzystanie w nauczaniu heurezy
- bazowania na koncepcji L. Wygotskiego

Pozwoli to na:

- Samodzielne rozwiązywanie problemów (zadań) przez uczniów
 - Stosowanie metod kształcenia stymulujących aktywność uczących się - metody heurystyczne
 - Stosowanie alternatywy dla kart pracy poprzez stwarzanie ciekawych sytuacji dydaktycznych oraz wykorzystanie zadań odwołujących się do wiedzy i doświadczeń dzieci
 - Kształtowanie postaw twórczych uczniów
 - Subtelne sterowanie czynnościami poznawczymi ucznia na różnych poziomach poznawania
6. Orientowanie procesów kształcenia na: wytwarzanie wiedzy oraz jej przetwarzanie

7. Kształtowanie umiejętności indywidualnego i grupowego podejmowania decyzji oraz rozwiązywania różnych procesów przeddecyzyjnych

8. Kształtowanie umiejętności samodzielnego planowania i przystosowywania się do zmiennych warunków pracy, trudności związanych z pokonaniem napotkanego problemu

9. Organizowanie zbiorowości uczniowskich w zespoły zadaniowe oraz inspirowanie do podziału pracy i reguł współdziałania

„Edukacja w klasach I-III szkoły podstawowej
realizowana jest
w formie kształcenia zintegrowanego”

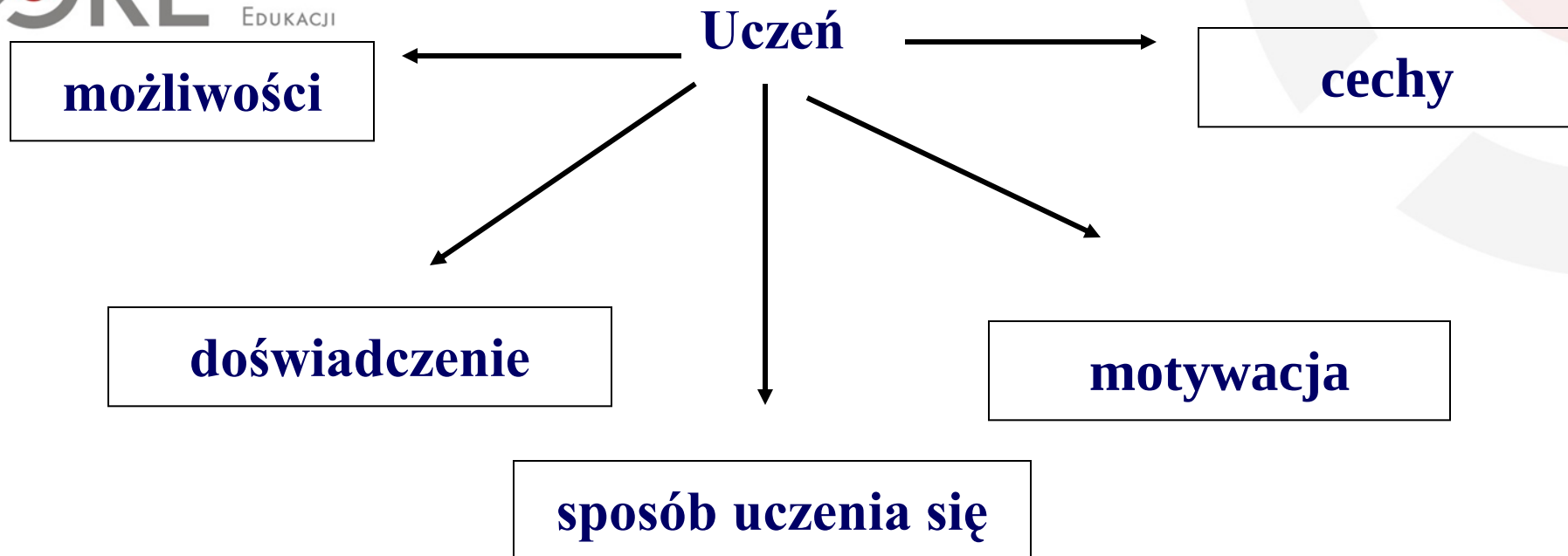
Zalecane warunki
i sposób realizacji,
Podstawa programowa
2008

KSZTAŁCENIE ZINTEGROWANE

Dotyczy:

działalności wielopłaszczyznowej
i wielokierunkowej powiązanej z treściami,
metodami nauczania-wychowania,
organizacją procesu edukacyjnego,
a także stworzeniem należytych warunków służących całościowemu
rozwojowi dziecka
(dbałość o jego potrzeby szkolne i pozaszkolne)

M. Kwiatkowska-Góralczyk

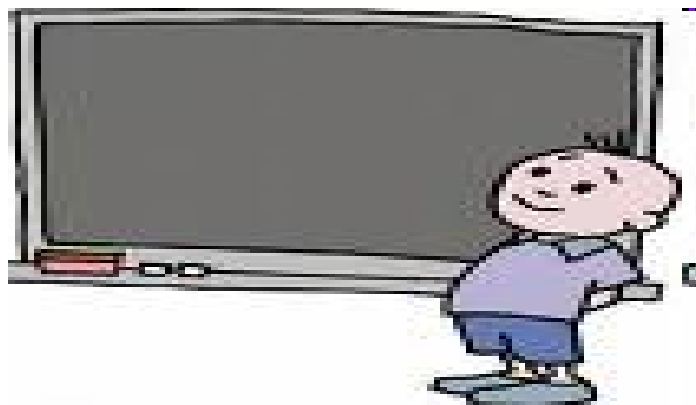
...

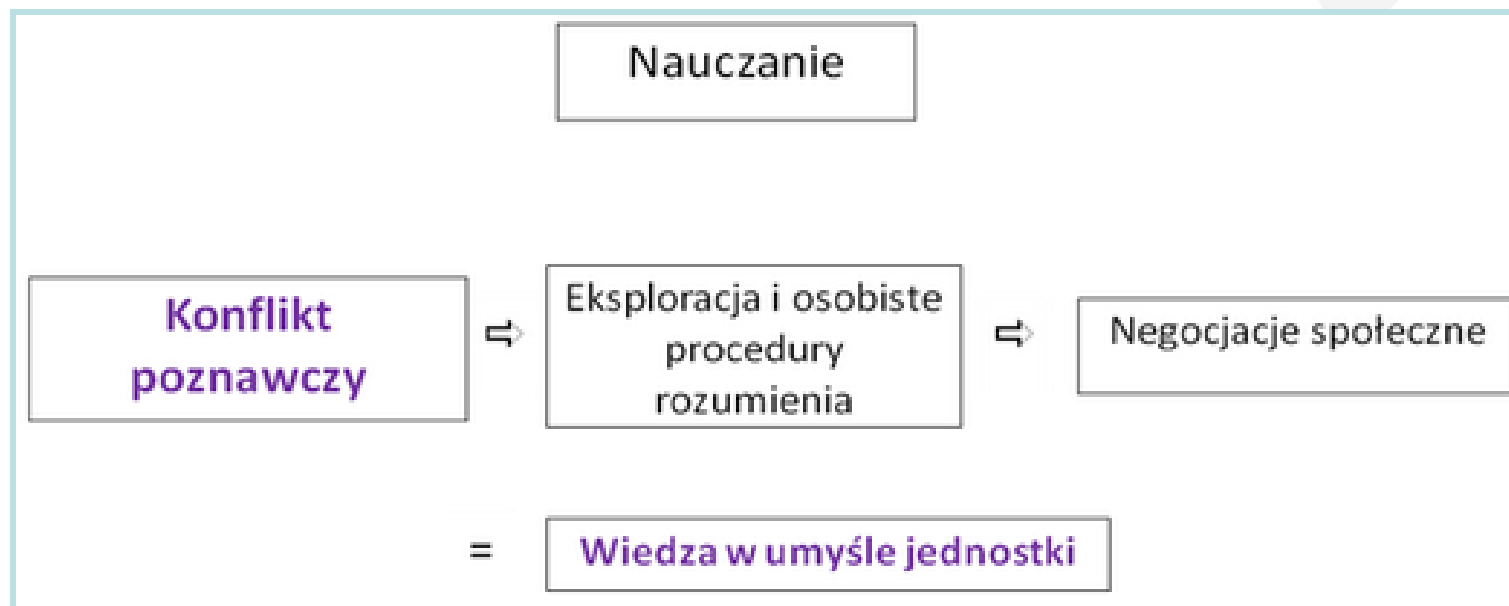

...

Dopóki nauka nie będzie autentycznym badaniem,
poszukiwaniem, odkrywaniem, rozwiązywaniem
problemów, realizowaniem projektów, dopóty nie
pobudzimy w pełni żadnej ze sfer osobowości ucznia,
a efekty pracy będą zaledwie połowiczne.

G. Kapica

Współczesne rozumienie procesu
uczenia się,
D. Klus-Stańska

MODEL EDUKACYJNY

polega na stawianiu ucznia w nowych dla niego sytuacjach problemowych wywołujących konflikt poznawczy.

Uczenie się nie polega na podejmowaniu działania na zajęciach/lekcji zgodnie z modelem zasugerowanym przez nauczyciela, ale na własnym swobodnym poszukiwaniu wiedzy przez ucznia w środowisku sprzyjającym poznawaniu.

Zmiana rozwojowa zachodząca w człowieku
jest efektem interakcji i negocjacji społecznych
oraz indywidualnego zaangażowania
w nadawanie znaczeń poznawanej
rzeczywistości.

Współczesna dydaktyka uwzględnia naturalne dążenie człowieka do aktywnego poznawania, poszukiwania rozwiązań, negocjowania społecznego, samodzielnego nadawania znaczeń w nawiązaniu do wiedzy uprzedniej.

NA CO ZWRÓCIĆ UWAGĘ

Optymalizacja warunków

Strategia edukacyjna

1. etap aranżowania
2. etap konstruowania i rekonstruowania
3. etap ewaluacji i informacji zwrotnych

Sposób konstruowania wiedzy

Indywidualizacja

Różnorodność zadań

Doświadczenie, przeżywanie eksperymentowanie

Twórcze rozwiązywanie problemu

Myślenie twórcze

Heureka

Heurystyka odkrywa metody i techniki nauczania oraz właściwie je dobiera dla osiągnięcia pożądaných efektów dydaktycznych, ich zadanie to rozwój jednostek w celu nabycia umiejętności twórczego rozwiązywania problemów.

Twórcze rozwiązania problemu, a więc stosowanie heurystyki, wymaga odejścia od rutyny, nastawione jest na innowacyjność myślenia, działania, co pozwala odkrywać rzeczy dotychczas nieznanne.

Unikanie schematyzmu

!

Uczeń, który otrzymuje gotową wiedzę
o rzeczywistości,
w której funkcjonuje, w niewielkim stopniu przyjmuje
ją jako swoją.

Nie ma możliwości jej samodzielnego odkrycia,
poszukiwania, przetwarzania...

Praca w grupach

Pierwsza wspólna praca wykonana przez dzieci, *technika odwróconej kartki*

Uczymy się cierpliwości i wytrwałości, *ćwiczenia na doskonalenie koordynacji wzrokowo-ruchowej*

Praca w grupie, łatwiej rozwiązujemy problemy, *technika uzupełnij ilustrację*

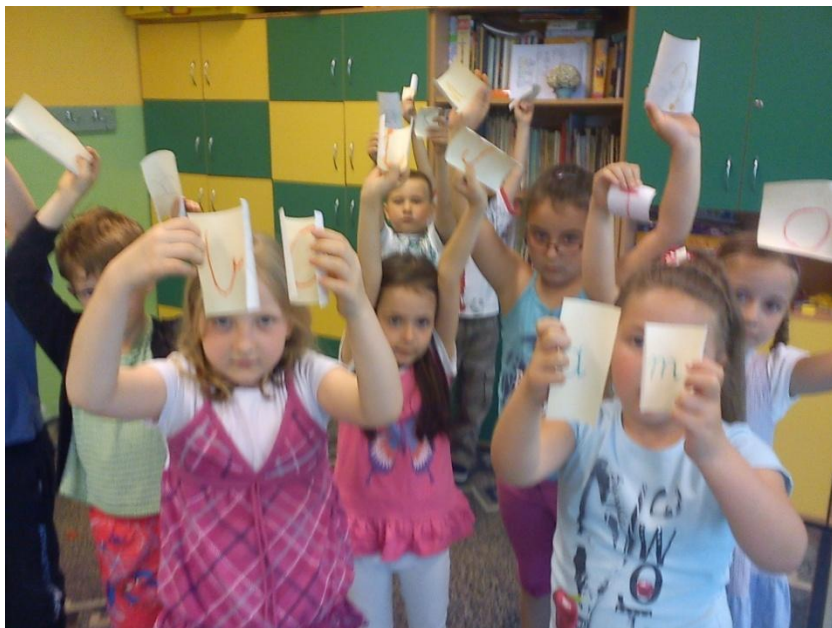
Wspólnie łatwiej rozwiązać problem, *stosowanie wskazówek
heurystycznych*

Teraz pracuję sam, *praca na poziomach*

A teraz kreatywność

Ruch, zabawa, nauka, niekoniecznie w ławce...

Wspólna działanie, wspólny efekt, *technika wędrującego obrazu*

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

